

Arheologia ; stiinta,meserie, pasiune

Arheologia, ca parte organica a istoriei, se ocupa cu studiul monumentelor culturii materiale, folosind izvoarele nescrise, dar departe a de a fi numai o stiinta a obiectelor sau o stiinta a cazmalei, ea fixand in spatiu si in timp aceste manifestari , le da o semnificatie de viata prin stabilirea contextului istoric care le-a dat nastere .

Arheologia este o disciplina istorica cu un camp de cercetare bine precizat si cu metode de investigatie proprii, pentru cunoasterea cat mai deplina a societatii omenesti in anumite epoci . Scopurile principale ale cercetarii arheologice sunt: **cronologia** (in scopul stabilirii varstei obiectelor), **reconstituirea** modelelor de organizare si functionare a asezarilor si **explicatiile** concretizate sub forma teoriilor stiintifice asupra gandirii si comportamentului uman.

V.G. Childe spunea: *Arheologia a facut o adevarata revolutie in istorie. Ea a largit orizonturile istoriei aproape in aceeasi masura in care telescopul mareste campul visual al astronomului. Ea a largit de sute de ori perspective istoriei spre trecut, tot asa cum microscopul a descoperit pentru biologie ca in spatele organismelor mari se acunde viata celulelor infinit de mici. In sfarsit, ea a adus schimbari in dimensiunile si continutul stiintei istorice asemenatoare acelor pe care radioactivitatea le-a adus in chimie.*

Deoarece cea mai mare parte a istoriei omenirii a avut loc înainte de inventia scrisului, arheologia este cea mai importanta metoda de studiu a preistoriei. În plus, deoarece în numeroase cazuri informațiile istorice sunt incomplete(in trecut, scrisul a fost utilizat de numai de catre aristocrație sau doar în cadrul religiei, informațiile scrise oferind date doar despre anumite categorii sociale), arheologia oferă o contribuție esențială la studiul istoriei umane si se reflectă și în cadrul politic prin faptul că studiază cultura materială și spirituală a predecesorilor, contribuind astfel la patrimoniul național și universal. Din pacate inasa, numeroși cercetători pasionați au exagerat latura politică sau ficțională a arheologiei, interpretările lor căzând într-o puternică pantă naționalistă sau imaginară, aceste devieri fiind încadrate ca *pseudo-arheologie*.

Arheologia a fost inclusa de A. Sacerdoteanu printre stiintele auxiliare majore ale istoriei; ea "imprumuta" istoricului instrumentele de lucru cu izvorul care este materialul arheologic. Arheologia interpreteaza vestigiile materiale ale trecutului istoric si dupa epoca studiata , arheologia poate fi: preistorica, clasica, crestina, medievala, moderna, subacvatica si chiar contemporana.

De o mare importanta este si cercetarea arheologica de salvare în cazul unor lucrări de construcții, lucrări agricole, etc. Acestea pot distruge pentru totdeauna siturile arheologice, de aceea intervine *cercetarea arheologica de salvare*. În lumea științifică anglo-saxonă arheologia este o sub-disciplină a *antropologiei*, arheologul fiind antropolog și nu un istoric așa cum este cazul în general în Europa și in Romania.

În țara noastră, preocupări deosebite în domeniul arheologiei încep cu unii colecționari de antichități, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, la banul Mihalache Ghica sau generalul N. Mavros. O dată cu înființarea în 1864 a Muzeului de Antichități și cu activitatea lui Cezar Boliac care publică materiale de arheologie în ziarul său, *Trompeta Carpatilor*, se trece la o etapă nouă în care se pun bazele arheologiei și în țara noastră. Este perioada în care Alexandru Odobescu inițiază primele cursuri de arheologie și îndrumă activitatea Muzeului de Antichități în timp. Gr. Tocilescu face cercetări arheologice privind antichitățile romane din Oltenia și Dobrogea. Tot acum încep și cercetările privind neoliticul prin săpăturile făcute la Cucuteni de Gr. Butureanu și G. Diamandi.

După 1900, pe lângă cercetările privind antichitățile greco-romane de pe teritoriul țării noastre, sub îndrumarea lui Vasile Parvan și a lui I. Andriesescu, atenția cercetătorilor se îndreaptă spre istoria noastră străveche. Principala realizare din această perioadă de pionierat a arheologiei românești, o constituie opera lui V. Parvan, *Getica: o protoistorie a Daciei* (1927).

Dacă în trecut cele mai interesante descoperiri au fost întâmplătoare sau grabite de căutarea obiectelor de artă spectaculoase, astăzi arheologia se bazează pe observații sistematice, tehnologii și tehnici de varf. Recunoașterea aeriană și chiar din spațiu, permite descoperirea relicvelor din pământ fără a mai fi necesară săpătura prealabilă. Marturiile materiale pot fi localizate la nivelul solului de către radare, prin prospecțiuni magnetice sau cu ajutorul detectoarelor de metale. Cu ajutorul acestor detectoare au fost descoperite faimoasele și controversatele brățări dacice de aur și nu mai puțin faimosii kosoni.

Siturile se cartografiază cu ajutorul computerelor care totodată alcatuiesc hărți bi/tridimensionale utile în planificarea săpăturilor. O altă metodă, fotografia aeriană este de folos pentru identificarea siturilor greu observabile la nivelul solului. Fotografiile în infraroșu oferă imagini cu ceea ce se află sub scoarta pământului și combinate cu scanerile termale pot detecta prezența pietrei din pământ care este pusă în legătură cu prezența construcțiilor îngropate.

Au fost arheologi care au săpat ani de zile la câte un sit (ex. Barry Cunliffe a săpat 20 de ani în estul Angliei) acest lucru oferindu-le prestigiu lor și instituțiilor care îi finanțau. Din cauza costurilor mari și a problemelor legate de conservare a obiectelor sau a siturilor, astăzi se lucrează la proiecte mici pe perioade scurte de timp.

O etapă importantă a muncii arheologului pe șantier o constituie înregistrarea meticuloasă a locației artefactelor, fosilelor sau a altor obiecte de interes, pentru a le putea regăsi ulterior, atât pe orizontală (în relație cu celelalte obiecte din contextul respectiv) cât și pe verticală (ordinea geologică a straturilor în care a fost găsit). O mare parte din obiectele descoperite, care sunt de mare interes și valoare, au fost incluse în categoria tezaur a patrimoniului nostru cultural; în baza de date CIMEC există în prezent, la categoria arheologie, peste 800 de obiecte clasate.

Puterea de evocare a relicvelor ascunse în adâncurile pământului, care ridică valul întunericului de pe civilizații străvechi, cândva dezvoltate, acum stinse, va aprinde mereu imaginația arheologilor care, cu șpaclul în mână își vor da întâlnire cu obiectul pe un teren de multe ori neprimitor, dar care, ascunde în tăcerea sa, povești ce se vor descoperite...

BIBLIOGRAFIE

Aurelian Sacerdoteanu, Îndrumări în cercetările istorice, București, 1943
Dumitru Berciu, La izvoarele istoriei, București, 1967